

נושא השיעור: משפט בעל חלק ייחוד.

שם המורה: ארנון דותן.

כיתות היעד: י, יא.

מקום השיעור ברצף הלימודי: שיעור עשרים ואחד בתחביר.

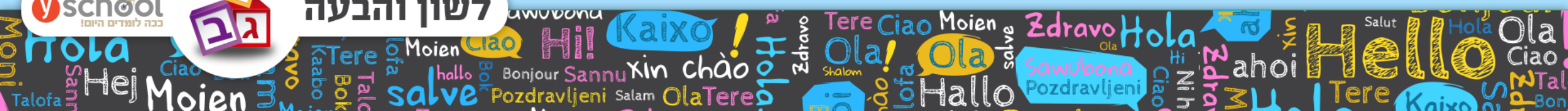
עורך המצגת - ארנון דותן

כל הזכויות שמורות לוויסקול לימודים מקוונים בע"מ

y school
בכה לומדים היסוד

לשון והבעה

משפט פשוט בעל חלק ייחוד

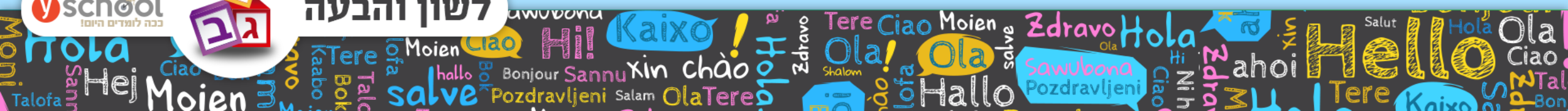
משפט פשוט בעל חלק ייחוד – משפט שאחד מחלקיו מודגש בראש המשפט.

חלק שלפניו מילת יחס, הועבר לראש המשפט ללא מילית היחס.

זיהוי – חלק הייחוד מופרד בדרך-כלל מהמשפט בפסיק או בקו מפריד.

משה פגש את גילה. ← גילה – משה פגש אותה.

הכביש נחסם בגלל הגשמים. ← הגשמים, בגללם נחסם הכביש.

ניתוח משפט בעל חלק ייחוד

כדי לנתח משפט ייחוד נהפוך אותו למשפט רגיל.

החלק שעבר לראש המשפט נקרא חלק ייחוד + תפקיד תחבירי.

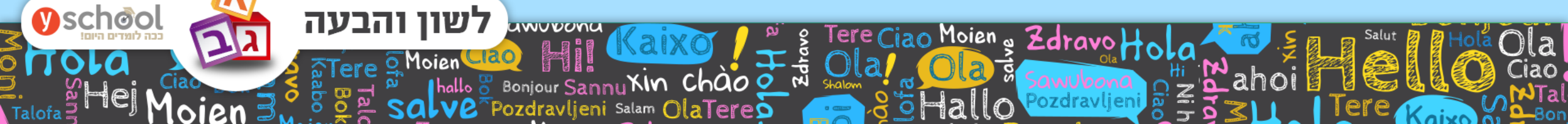
מילת היחס + כינוי הגוף נקראים כינוי מוסב.

הקנקן - אל תסתכל בו.

רועי - הבן שלו לומד מתמטיקה.

יואב, חדרו מלוכלך.

החצר - פגשנו בה את הילדים.

הפיכת משפט רגיל לבעל חלק ייחוד

כדי להפוך משפט לבעל חלק ייחוד, בוחרים מילה (או צירוף) שיש לפניה מילת יחס.

מעבירים את המילה לראש המשפט ללא מילת היחס.

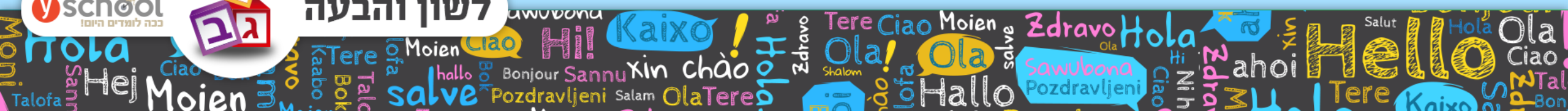
את חלק הייחוד מפרידים בקו מפריד, למילת היחס מוסיפים כינוי גוף מתאים.

לא מייחדים נושא.

קניה נמצאת במזרח אפריקה. ▶

קניתי את הספר החדש בתל-אביב. ▶

החלוץ מסר לשוער את הכדור. ▶

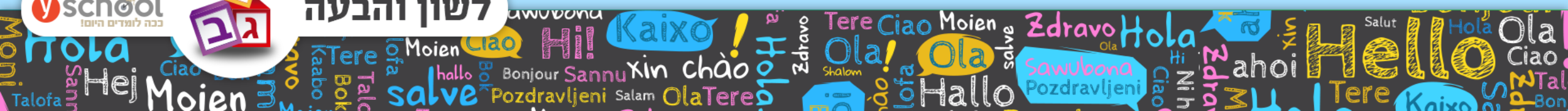
מתוך בגרות חצב-בורק 2018 (תשע"ח)

לפניך משפט במבנה של משפט ייחוד.

טראומת ההסללה של המאה הקודמת — בגללה ההורים של היום מכוונים את ילדיהם לחינוך העיוני.

(1) מהו התפקיד התחבירי של חלק הייחוד במשפט זה? _____

(2) המר את משפט הייחוד במשפט במבנה אחר, שאינו משפט ייחוד. _____

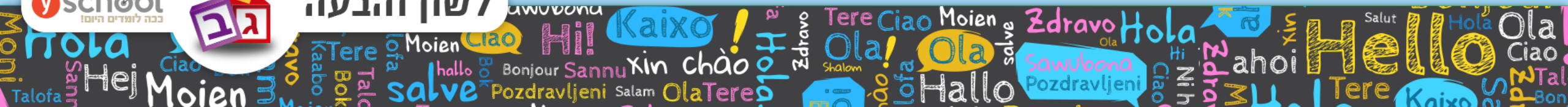

מתוך בגרות קיץ 2017 (תשע"ז)

תנועות נוער רבות ניסחו דיברות שמבטאים את ערכיהם.

לפניך כמה מן הדיברות של תנועת "הצופים".

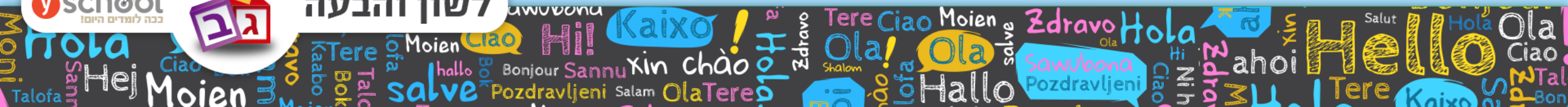
- I. הצופה דִּבְרוּ אמת. _____
- II. הצופה איש משמעת. _____
- III. הצופה מגן על החי ועל הצומח. _____
- IV. הצופה אינו נופל ברוחו, ובצר לו הוא מצטחק. _____

מתוך בגרות קיץ 2017 (תשע"ז)

(2) אחד הדיברות מנוסח במבנה של משפט בעל חלק ייחוד.

- ציין את מספרו. _____
- העתק מן המשפט את חלק הייחוד. _____
- ציין את תפקידו התחבירי של חלק הייחוד במשפט. _____
- כתוב את המשפט במבנה רגיל (בלי חלק ייחוד). _____
- מה היתרון בניסוח הדיבר במבנה של משפט ייחוד על פני ניסוחו במבנה הרגיל? _____

נושא השיעור הבא

משפט מחובר (איחוי / מאוחה)

